عبارت آیتالله بهجت

س: رؤیة الهلال مع الآلات القویّة جدًا.

ج: بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله ربّ العالمین و الصلاة علی سیّد الأنبیاء وآله الطاهرین ساده الاوصیاء الأکملین.
و بعد یمکن أن یقال: إنّ موضوع الأحکام من الصیام و الإفطار و زکاة الفطرة إذا کان برؤیة الهلال فتلک کسائر موضوعات الأحکام دائرة مدار الصدق فی العرف و الا فرق فیها بین ذات الآلة الخاصّة و غیرها،

و لذا لا ینبغی الإشکال فیما لو کان بصر الشخص ضعیفاً عن السالم المتعارف فلبس المنظرة بنحو یرجع إلی المتعارف من الأبصار، فإنّ الرؤیة حینئذ حجّة له و لمن یعلم عدالته و وثاقته و فهمه مع واحد مثله فی تلک الأحکام، فلو رآه لابس المنظرة فی المحلّ الذی لو رآه شخص بلا آلة فیه کان کافیاً فی تحقّق الموضوع و إن لم یره أحد بلا تلک الآلة
فمثل ما دلّ علی أنّه لو رآه واحد لرآه خمسون یراد به مع تکافؤ الکلّ فی أخذ السلاح و عدمه و فی قوّة البصر و ضعفه.

نعم لابدّ من الوثوق و العدالة و الفهم لا فیما ادّعی رؤیة الهلال لیلة یوم الشکّ فی درجات مرتفعة عن الأفق جدًا لا یحتمل عاقل رؤیة الهلال فیها عالیاً بلا تطوّق
و حیث إنّ مدلّ علی أنّ الاعتبار بالرؤیة من أدلة الاستصحاب و لذا قوبلت الرؤیة فی الروایة بالظنّ فقال فرض الله لا یکون بالظنّ صُم للرؤیة و أفطر للرؤیة؛ یعنی صُم لیقین و أفطر لیقین، فمع العلم بدخول الشهر اللاحق لا یبقی علی الحالة السابقة و لو بسبب مُضیّ ثلاثین عن الشهر الثابت سابقاً فعدم الرؤیة فعلاً مع عدم الغیم و الغبار لا عبرة به للعالم و إن

> كان الفرض بعيداً يعني عدم الرؤية مع الفرض المذكور في طول هذه المسافة الطولية في طول البلاد بلا آلة أو معها للمستهلّ. نعم، مع عدم هذه الرؤية التقديرية و عدم العلم المذكور وعدم اخبار العدول الموثقين يبقى على استصحاب عدم دخول الشهر اللاحق. و الله العالم بحقائق الأحكام[1]

---

[1] ترجمه:

س: رؤیت هلال با ابزارهای بسیار قوی

می توان چنین گفت: از آن جایی که موضوع احکامی از قبیل روزه، افطار و زکات فطره به وسیله رؤیت هلال محقّق می شود، رؤیت نیز مانند سایر موضوعات احکام دائر مدار صدق عرفی است و در این مسئله فرقی بین رؤیت به وسیله ابزارهای خاص و بدون چنین ابزارهایی وجود ندارد. لذاست که جای اشکال و تردید در موردی که شخصی چشمش از حدّ سالم و متعارف، ضعیف تر است و به این خاطر از عینک استفاده می کند تا به حدّ متعارفِ دیدن برسد، نیست. پس رؤیت برای خود او و برای کسانی که به عدالت، وثاقت و فهم او علم دارند حجت است. با توجه به این مطلب، اگر شخص دارای عینک، هلال را در محلّ رؤیت کند -که اگر شخصی آن را بدون ابزار رؤیت می کرد برای تحقّق موضوع کافی بود- همین مقدار کفایت می کند، حتی اگر هیچ کس هلال را بدون ابزار، رؤیت نکند. پس روایاتی که بر مضمونی مانند «لو رآه واحدٌ لرآه خمسون»(رؤیت باید به گونه ای باشد که اگر یک نفر دید، پنجاه نفر دیگر هم ببینند) دلالت دارند، مراد از آن ها فرضِ یکسان بودنِ همه بینندگان از جهت داشتن ابزار رؤیت و عدم آن، و هم چنین قوّت و ضعف بینایی است.

بله در مدعیِ رؤیت هلال، وثاقت، عدالت و خبرویّت شرط است؛ به همین خاطر کسی که در شبِ سوم الشک، ادعا می کند که هلال را در درجاتی بسیار بالا از افق دیده است، به گونه ای که هیچ عاقلی احتمال رؤیت هلال شب اول را در این منطقه بدون تطوّق(ظاهر شدن حلقه‌های نورانی بر دور هم جرم ماه) نمی دهد،[سخنش مقبول نیست]

و از آنجا که آن دسته از ادلّه شرعی که رؤیت را معتبر می دانند، از ادله استصحاب هستند – و از همین روست که رؤیت در روایت «فرض الله لا یکون باالتظنی صم للرؤیه و افطر للرؤیه»(واجب الهی با گمان و ظن اقامه نمی شود؛ با رؤیت روزه بگیر و با رؤیت افطار کن) در مقابل تظنّی و عمل به ظن قرار گرفته است، یعنی با یقینی روزه بگیر و با یقینی افطار کن- پس شخص در صورت علم به وارد شدن ماه جدید، حالت سابقه ی خود را از دست می دهد؛ گرچه این علم به خاطر گذشتنِ سی روز از ماه گذشته باشد.

بنابراین ندیدن هلال، با وجود این که در آسمان ابر یا غباری نباشد، برای چنین شخصی(کسی که علم به داخل شدن ماه جدید دارد) اهمّیّتی ندارد؛ گرچه اصل این فرض در طیّ این مسافت طولانی در طول جغرافیایی سرزمین های مختلف و بدون ابزار یا همراه با ابزار، بعید است. بله ،درصورتی که ماه در این فرض رؤیت نشد و شخص هم علم به ورود ماه جدید نداشت و شاهدان عادل و مورد اعتماد خبر از رؤیت هلال ندادند، شخص بر استصحاب وارد نشدن ماه جدید باقی می ماند. و الله العالم بحقائق الاحکام.

برای مشاهده دستخط مرحوم آیت‌الله بهجت، به سایت فدکیه ، صفحه دستخط آیت‌الله بهجت درباره رؤیت هلال با چشم مسلح مراجعه فرمایید.

بازبینی #1
ایجاد شده 12 ژوئن 2025 07:15:01 توسط ... .
به روزرسانی شده 12 ژوئن 2025 07:17:58 توسط ... .